

Spis treści

Wstęp | 5

I. Językoznawstwo w dobie antropocenu: ekolingwistyczne koncepcje języka

Przełamywanie antropocentryczności języka
(inspiracje fizyczne) | 21

1. Mechanistyczne struktury myślenia i mówienia w języku | 22
2. „Skwantowana” materia języka | 25
3. Gramatyka doświadczenia: dynamizacja czy nominalizacja? | 29
4. Zasada nielokalności języka | 34

Problematyzowanie natury języka (inspiracje biologiczne) | 37

1. Znaturalizowany model języka | 41
 2. Hipoteza ekologii rozszerzonej | 44
 3. *Lingua fracta: modus communicandi* interaktywności rozszerzonej | 47
- Wnioski | 53

II. Ekolingwistyczne żywioły: metafory języka w ekolingwistyce

„Języki ognia”: glottodydaktyka w ujęciu ekolingwistycznym | 59

1. Kształtowanie modeli glottodydaktycznych:
od układów zamkniętych do złożonych systemów adaptacyjnych | 61
 2. Od ujęć krytycznych do ekologicznych | 65
 3. Ekolingwistyczna krytyka dogmatów nauczania języków obcych | 69
 4. Kto się uczy języków obcych? Dynamiczna koncepcja „ja” | 74
- Wnioski | 78

Panta rhei: przepływ języków i płynność granic
w warunkach wielojęzyczności | 80

1. Wielojęzyczna komunikacja receptywna
w perspektywie europejskiej | 82
 2. Ekolingwistyczne konteksty
w badaniu wielojęzyczności receptywnej | 85
 3. *Lingua receptiva* na mapie Europy | 91
- Wnioski | 98

Metafora ziemi: ekolingwistyczne podejście do kultury języka | 102

1. Kulturywa języka a podstawy językoznawstwa normatywnego | 102
 2. Od zarządzania językiem do higieny werbalnej | 105
 3. Higiena werbalna jako dyskurs o języku | 111
- Wnioski | 115

III. Znaki katastrofy, spacje ocalenia: ekolingwistyczna analiza dyskursu

Dyskurs a ekologia: od zaangażowanych ujęć krytycznych do pozytywnych alternatyw angażujących | 119

1. Zwrot krytyczny w ekolingwistycznej analizie dyskursu | 122
 2. Zwrot ku środowisku w ekolingwistycznej analizie dyskursu | 128
 3. Zwrot narracyjny w ekolingwistycznej analizie dyskursu | 136
- Wnioski | 147

Język jak powietrze? *Lingua nativa* w debacie publicznej – w stronę kognitywnej ekologii języka | 150

1. *Lingua nativa* | 153
 2. *Lingua materna* | 157
 3. *Lingua fracta* | 162
- Wnioski | 167

Retoryka środowiskowa w dobie nowych mediów – przypadek Grety Thunberg | 170

1. Co wyraża twarz Grety Thunberg? – interaktywność w skali piko (analiza mikroekspresji) | 173
 2. „Efekt Grety” w nowych mediach (analiza fenotypowa) | 183
 3. „Koniec świata, jaki znamy” – antropoceniczna perspektywa w retoryce środowiskowej Grety Thunberg | 193
- Wnioski | 205

„Coś jest ze światem nie tak”. Mowa noblowska Olgi Tokarczuk w perspektywie ekolingwistyki angażującej | 208

1. Olga Tokarczuk – „łagodna rewolucjonistka” | 209
 2. Perspektywa poznawcza „z-pozą” | 212
 3. „Świat” – wartości i antywartości | 217
- Wnioski | 221

Zakończenie | 223

Wykaz skrótów | 229

Bibliografia | 231

Nota bibliograficzna | 245

Indeks pojęć | 247

Wykaz ilustracji i tabel | 251

Podziękowania | 253

Summary | 257